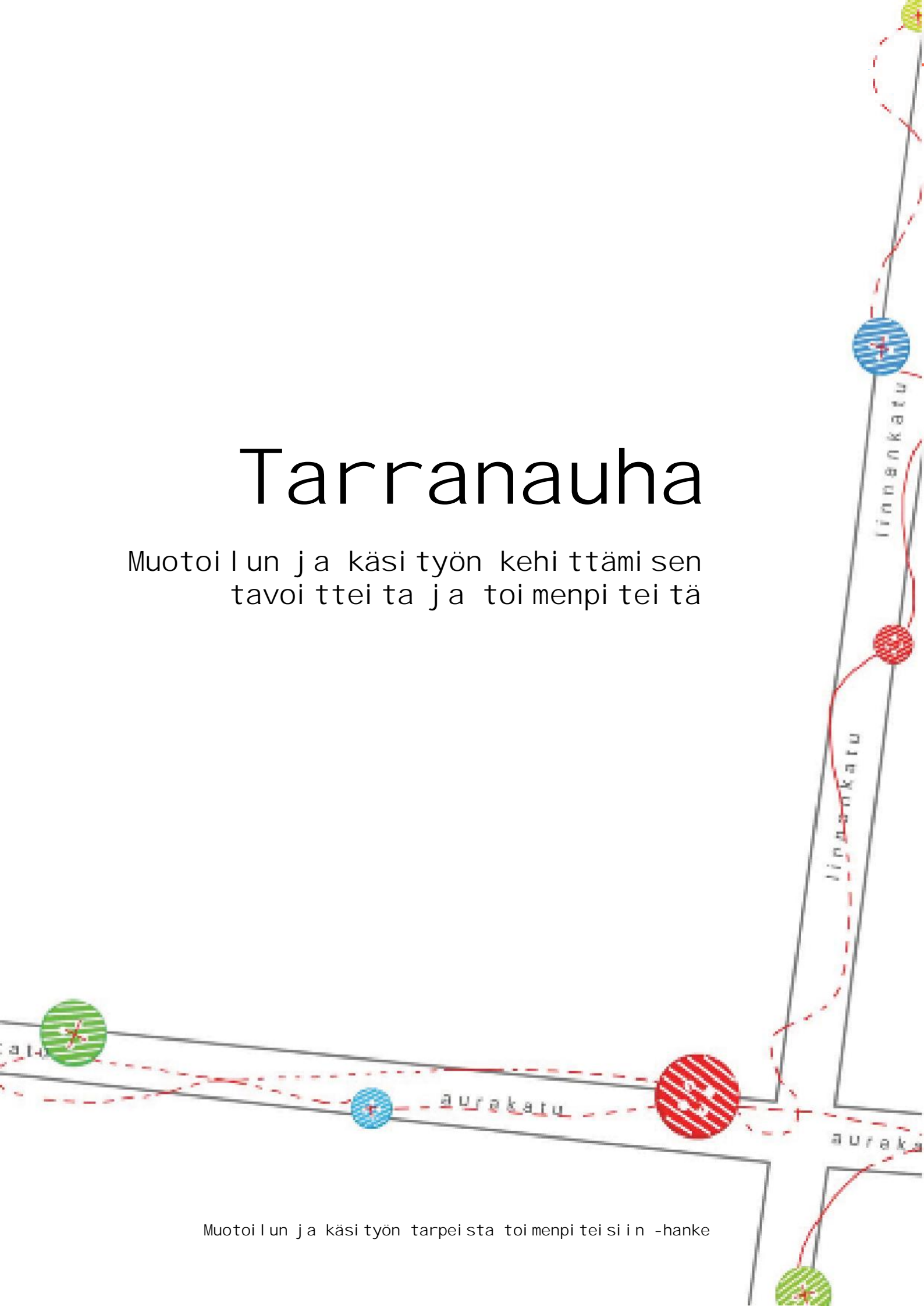

Tarranauha

Muotoilun ja käsi työn kehittäminen
tavoitteita ja toimenpiteitä

Muotoilun ja käsi työn tarpeista toimenpiteisiin -hanke

Siisällysluettelo

Johdanto	3
Muotoilun ja käsityön maakunta	4
Käsityö- ja muotoiluuala Varsinais-Suomessa lukuina	5
Varsinais-Suomen muotoilu- ja käsityöalan kehitystarpeet	6
Arvostus	7
Yritystoiminnan laatu	8
Muotoilu ja käsityö elinkeinona	10
Matkailu	14
Näkyminen	15
Verkostoituminen ja yhteistyö	16
Koulutus	18
Voimauttava käsityö ja harrastus	19
Hankkeen toteuttamat toimenpiteet	21
Tulevaisuusverstaiden materiaali	21
Verkottuminen	21
Matkailu ja näkyminen	22
Tapahtumat ja näyttelyt	22
Uudet myyntipaikat ja -tavat	22
Hanketyöryhmä	23

Johdanto

Varsinais-Suomen taidetoimikunta toteuttaa yhdessä Varsinais-Suomen käsi- ja taideteollisuus ry:n ja Åbolands Hantverk r.f.:n kanssa toimijalähtöistä Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hanketta. Hankkeen rahoittajina ovat Varsinais-Suomen liitto maakunnan kehittämisrahalla sekä Turun seudun kehittämiskeskus, Vakka-Suomen kehityskeskus, Loimaan seudun kehittämiskeskus, Salon seudun kehittämiskeskus sekä Turunmaan kehittämiskeskus. Myös alan toimijoiden työpanos on ollut hankkeen kannalta merkittävä.

Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hanke on koonnut yhteen muotoilun, käsityöläisyyden, taidekäsityön ja opetuksen toimijoiden laadulliset ja elinkeinopoliittiset visiot sekä keinot niiden toteuttamiseen kolmessa tulevaisuusverstaassa. Tässä raportissa kaikki verstaissa esille tulleet ideat ovat tarjolla jokaisen tartuttaviksi, jotta Varsinais-Suomen imago vahvana muotoilun ja käsityön maakuntana vahvistuisi entisestään.

Muotoilun ja käsityön maakunta

Muotoilulla, käden taidoilla, innovaatioilla ja käsityötuotteilla on aina ollut suuri merkitys ihmisten hyvinvoinnille ja yhteiskunnan kehittymiselle. Luovuus nähdään tärkeänä pääomana yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kehittämisessä. Luovilla toimialoilla tarkoitetaan toimintaa ja ammatteja, jotka pohjautuvat yksilölliseen luovuuteen, taitoihin ja lahjakkuuteen. Muotoilun ja käsityön ammattilaiset ovat luovan talouden ytimessä innovatiivisine ja globaalisti kilpailukykyisine tuotteineen, palveluineen ja toimintatapoineen.

Suomalainen teollinen muotoilu nousi kansainväliseen arvoon 1950-luvulla. Funktionalismi oli jo aiemmin vaatinut tuotteilta toimivuutta ja kauneutta. Alvar Aallon Paimion parantola oli kokonaistaideteos, jossa jokainen yksityiskohta huonekaluista valaisimiin palveli funktiotaan. Parantolan huonekalut valmistettiin Korhosen puutyöverstaassa Turussa. Puuseppä Otto Korhosen ja Alvar Aallon yhteistyö edustaa innovaatioiden, muotoilun, käsityöosaamisen ja pienteollisuuden yhdistämistä kannattavaksi yritystoiminnaksi.

Muotoilusta on kehittynyt Turulle merkittävä toimiala. 1980-luvulla syntyneet turkulaiset muotoilutoimistot ovat antaneet muodon niin traktoreille, kuntopyörille, yksiotehanoille, televisioille kuin kännyköillekin.

Kiinnostus muotoilu- ja käsityöalaa kohtaan on kasvamassa. Varsinaissuomalaiset toimijat ovat sekä ottaneet että saaneet osansa tästä huomiosta ja hyötyvät siitä. Uusia käsi- ja taideteollisuusalan yrityksiä on Varsinais-Suomessa paljon. Turku on hyvästä syystä noussut design-kaupungiksi. Nuorten suunnittelijoiden töitä myydään useissa liikkeissä ja uusia tapahtumia, kuten Turku Design Week ja Aura Street Market, on syntynyt. Alan toimijoilla onkin tahtoa ja osaamista tehdä alueesta johtava muotoilun ja käsityön maakunta.

Käsi- ja taideteollisuuskoulutus alkoi Varsinais-Suomessa jo 1800-luvun lopulla. Maakunnassa on tällä hetkellä kaksi muotoilukoulutusta antavaa ammattikorkeakoulua, Yrkeshögskolan Novia ja Turun ammattikorkeakoulu. Lisäksi alueella koulutetaan artemomeja Loimaan ammatti-instituutissa ja aikuisopistossa, Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksessa sekä Salon seudun ammattiopistossa.

Varsinais-Suomen alueella toimii kaksi Taito Group -järjestöön kuuluvaa käsi- ja taideteollisuusyhdistystä: Varsinais-Suomen käsi- ja taideteollisuus ry ja Åbolands hantverk r.f. Yhdistysten tehtävänä on edistää ja säilyttää käsityötä taitona, kulttuurina ja elinkeinona. Käsityöelinkeinoa yhdistykset edistävät mm. erilaisten projektien kautta ja järjestämällä myyntitapahtumia sekä myymällä käsityötuotteita. Varsinais-Suomen käsi- ja taideteollisuus ry:llä on vahva kokemus elinkeinotoiminnan projekteista. Åbolands hantverk r.f.:n toimintaan puolestaan kuuluvat tunnetut Gullkrona-myymälät.

Edellä mainittujen yhdistysten rinnalla Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hanketta toteuttaa Varsinais-Suomen taidetoimikunta, joka osana valtion taidetoimikuntalaitosta kehittää ja tukee muotoilua ja käsityötä.

Maakunnassa on hyvät mahdollisuudet käsityön harrastamiseen helpoista askartelunomaisista puuhista vaativaan käsityöhön. Kansalais- ja työväenopistot ovat tärkeitä käsityöharrastuksen ja -taitojen keskuksia. Niitä täydentävät erilaisten yhdistysten, yritysten ja kuntien käsityön harrastus- ja työpalvelut. Myös käsityömateriaalien myyjät pyrkivät lisäämään myyntiään tarjoamalla uusia virikkeitä käsityöharrastamiseen.

Käsi työ- ja muotoiluala Varsinais-Suomessa Lukui na

Käsi - ja taideteollisuusalan opiskelijat

Ammatillinen koulutus 589
Ammattikorkeakoulu 436

(Tilastokeskus, Kulttuurialan opiskelijat ja tutkinnot koulutussektoreittain, opintoaloittain ja koulutusmaakunnittain vuonna 2006)

Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hankkeen liistaamat alan toimijat:

Yhdistyksiä, ryhmiä ja osuuskuntia 16
Erityisliikkeitä ja kohtauspaikkoja 20
Keramiikka 37
Lasi 12
Metalli 26
Puu 28
Tekstiili, vaatetus 97
Muita muotoilu- ja käsityöalan toimijoita 46
Sisustustavarat ja -suunnittelupalvelut 49
Käsityöliikkeitä (tarvikkeita, palveluja) 24
Teolliset muotoilijat ja muotoilutoimistot 31

Varsinais-Suomen muotoilu- ja käsityöalan kehitystarpeet

Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hankkeen tavoitteina olivat hajallaan olevan kentän koaminen ja koordinointi; muotoilun tehokkaampi hyödyntäminen; käsityön, muotoilun, taidekäsityön ja käsin tekemisen välisen vuorovaikutuksen lisääminen; koulutuksen ja työelämän kohtaaminen; käsityötuotteiden hinnoittelun ja laadun vastaavuus sekä käsityöharrastuksen jatkuvuuden turvaaminen.

Yhteensä 50 käsityö- ja muotoilualan toimijaa työstivät kehittämistarpeita ja niihin liittyviä toimenpideehdotuksia kolmessa tulevaisuusverstaassa, joiden osallistujaluettelo on hankeraportin päätöskappaleessa.

Ensimmäinen verstaas selvitti varsinaissuomalaisia muotoilu- ja käsityöalan hyviä, huonoja ja alueelle ominaisia piirteitä sekä antoi tilaa vapaalle ideoinnille. Verstaasyöskentelyn tulokset ryhmiteltiin seuraaviksi tavoitekokonaisuuksiksi, joiden työstämistä jatkettiin toisessa verstaassa ja kolmannessa verstaassa prosessoitiin vielä konkreettisemmin.

Arvostus
Yritystoiminnan laatu
Muotoilu ja käsityö elinkeinoina
Matkailu
Näkyminen
Verkostoituminen ja yhteistyö
Koulutus
Voimauttava käsityö ja harrastus

Toimenpiteiden kohdalla keskeisenä kysymyksenä oli: "Mitä minä itse tai taustayhteisöni voimme asiassa tehdä?" Kaikki ideat ovat tässä raportissa mukana, mutta samansisältöiset ajatukset on yhdistetty. Runsas yli kahdensadan idean kooste ei ole ohjelma, vaan rosoinen tarttumapinta ja lähtökohta ajatusten eteenpäin kehittämiselle. Tämä selvitysprosessi on jo toiminut uusien hankkeiden pohjana. Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hanke on myös hyötynyt alalla aiemmin toteutetuista hankkeista verstaasyöskentelyssä esille tulleiden kokemusten kautta.

Raportti on kirjoitettu kunnioittaen verstaassa esille tulleita mielipiteitä. Kehitystyössä on rikkaus kuulla mahdollisimman monenlaisia ajatuksia. Raportin jokaisessa kappaleessa on ennen verstaasyössä syntyneitä tavoitteita ja toimenpide-ehdotuksia hankkeen toteuttajien yhteenveto, jossa peilataan verstaatyön tuloksia alan tämänhetkiseen tilanteeseen Varsinais-Suomessa.

Arvostus

Käsityöalan ammattilaisten ongelmana on suuren yleisön vähäinen arvostus alaa kohtaan. Käsityöammattilaisten rinnalla on joukko harrastajia ja asiakkaille rajanveto näiden kahden välillä on helposti epäselvää. Usein käsityöläinen käyttää työssään edellisten sukupolvien arjen taitoja. Käsityöalan yksi keskeinen haaste onkin, löytyykö sellaisille tuotteille ostajia, jotka asiakas kuvittelee voivansa tehdä itse.

Kun ammattilainen on ylpeä työstään ja arvostaa sitä, näkyy tämä tuotteiden laadussa, työmotivaatiossa ja hinnoittelussa. Muotoilun ja käsityön tuotteiden arvo määräytyy idean, ei niinkään valmistustavan mukaan. Asiakkaat arvostavat hyvää tuotetta, joka erottuu massatuotannosta. Tuoteinformaation tulee olla kohdallaan ja kaikkien tuotteen osa-alueiden on viestittävä laadusta ja ammattitaidosta.

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Käsityö- ja designalan toimijat ovat ylpeitä ammatistaan. Tekijät arvostavat asiakkaitaan ja asiakassuhteitaan.

Tuotteiden arvostus näkyy niiden hinnassa. Käsintehty tuotteet on hinnoiteltu oikein eikä käsityötä odoteta saatavan ilmaiseksi.

Uuskäsityö tuo alalle uusia harrastajia ja samalla muuttaa perinteistä suhdetta käsityöhön.

Kasvava kiinnostus sisustukseen parantaa designin sekä käsityön arvostusta.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

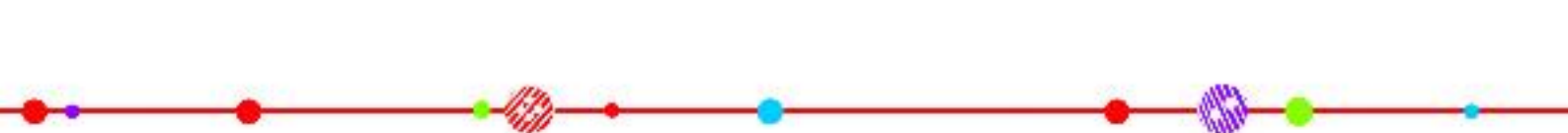
Käsityö- ja muotoilualalla toimivat tekijät uskovat itseensä ja tekevät oman työnsä mahdollisimman hyvin. He ymmärtävät työnsä arvon ja hinnoittelevat tuotteensa oikein.

Käsityöalan toimijat arvostavat myös muiden alojen asiantuntijoita ja käyttävät heidän palveluitaan, eivätkä tee kaikkea itse.

Muotoilu- ja käsityöalan ammattilaiset kohdentavat myyntinsä oikeille asiakasryhmille.

Alan toimijat toteuttavat moraalia sekä vastuuta hinnoittelussa ja kopiointi lopetetaan.

Alan arvostus ja ymmärrys syntyvät muotoilijan ja käsityöläisen työn avaamisella, tutustuttamalla asiakkaat käsityöläisen tai muotoilijan ammatin sisältöön. Suunnittelupalveluihin ja esineisiin liitetään tuoteselostuksen rinnalle työselostukset, jotka kertovat tuotteen tekoprosessista ja teknisestä toteutuksesta.

Yrittäjien toiminnan laatu

Toimialoina muotoilu ja perinteinen käsityö voivat olla hyvin kaukana toisistaan, mutta myös miltei sulautua yhteen. Muotoilijoiden ja tuotesuunnittelijoiden tulisi löytää kumppanikseen tuotteen valmistaja, ja käsityöläisen saada kumppanikseen hyvä muotoilija.

Tuotteet ja palvelut tarvitsevat ympärilleen hyvin rakennetut brändit. Ekologisuus ja lähituotanto antavat tuotteelle lisäarvoa, kun tuotanto ja laatu ovat kohdallaan. Käsityötuotteen tulee aina olla yksilöllinen, uniikki tai piensarjana tuotettu.

Yrittäjän on valittava tuotteilleen oikea kohderyhmä ja sen mukaiset myyntikanavat. Hyvä tuote menee kaupaksi hinnalla, jonka tekijä sille antaa. Tyytyväinen ostaja houkuttaa tuotteiden luo uusia asiakkaita.

Suomalaisille taideteollisuustuotteille on kehitetty laatustandardi sekä verkostomalli kauppa- ja teollisuusministeriön sekä EU:n rahoituksella. Laatumerkin saaneet yritykset ovat menestyneet laadullisin, tuotannollisin ja taloudellisin mittarein. Se on asiakkaalle merkki osaamisesta ja korkeasta laadusta. Toimintamallin avulla yritykset tuottavat rohkeita ratkaisuja liiketoimintaan, tuotekehitykseen, muotoiluun ja asiakkuuksien kehittämiseen. Merkki on tuoteperhe- tai tuotekohtainen.

Alan yrittäjien tulisi anoa käyttöönsä sellainen laatumerkki, joka vastaa tekijän omia arvoja ja jolla on jo vakaa pohja. Alueen käsityöyrittäjät voivat myös yhdessä valita haettavan laatumerkin, jolloin sen tunnettavuus lisääntyy.

Toimiala

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Muotoilusta ja käsityöstä tulee uskottava osa luovaa toimialaa. Aloja ymmärretään ja arvostetaan yritysmaailmassa ja sen tukiorganisaatioissa sekä tuetaan ostamalla paikallisia tuotteita.

Ammattimainen yritystoiminta erottuu ja erotetaan harrastuspohjaisesta toiminnasta.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Muotoilu ja käsityöalan ammattilaiset pitävät kiinni työnsä arvosta.

Alan toimijat, elinkeinoelämä ja sen tukirakenteet opettelevat tuntemaan muotoilun ja käsityön toimintaympäristön.

Yrittäjän ammatti kuva

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Pitkäjänteinen, kestävän kehityksen mukainen, rauhallinen ja laadukas työpaikka antaa uusia sisältöjä käsityön ammattikuvalle. Kotikutoisuus ja vanhan aikaisuus hylätään.

Designiä arvostetaan ja jokainen tekijä keskittyy työssään siihen, missä on hyvä.

Tekijät ovat valmiita maksamaan tarvitsemistaan palveluista, esimerkiksi internet-sivuista.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Käsityöalan toimijat ajanmukaistavat ammattikuvansa. Esille nousevat uudet yrittämisen tavat, ekologisuus, eettisyys sekä kotimainen tuotanto suhteessa halpatuontiin.

Muotoilun ja käsityön ammattilaiset toimivat Varsinais-Suomessa kahdella kielellä: suomeksi ja ruotsiksi, mikä tulee hyödyntää eri toimijoiden välisessä yhteistyössä.

Tuotteiden kehittäminen

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Muotoilun ja käsityön ammattilaiset tekevät laadukkaita, omintakeisia ja omaan aikaamme sopivia tuotteita ja tuoteperheitä joko yksin tai yhdessä.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Muotoilu- ja käsityöalan ammattilaiset kiinnittävät erityistä huomiota imagon ja brändin rakentamiseen sekä hallintaan. He huolehtivat, että tuotteen lisäarvo näkyy sen laadussa ja hinnassa.

Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin - hanke järjestää yhdessä Kulttuuriverkon kanssa tuotearviointitilaisuuden, joka mahdollistaa mm. alan toimijoiden vertaisarvioinnin.

Asiakaskunta ymmärtää pienten sarjojen yksilöllisyyden ja ala saa lisää asiakkaita erottamalla massasta.

Tekijät nostavat asiakaslähtöisyyden keskeiseen asemaan tuotekehittelytyössä.

Ammattilaisten rohkeus ryhtyä yhteistyöhön ja osallistua tuotearviointiin parantaa laatua ja monipuolistaa tuotevalikoimia.

Toimijat järjestävät talkoilla maakunnalliset laatumessut. Messuilla käsityöläiset ja muotoilijat arvioivat toistensa tuotteita ja luovat yhteisen laatujärjestelmän sekä kehittävät alan laaduntarkkailua.

Muotoilijat ja käsityöläiset tilaavat tuotearviointeja alojen arvostetuilta ammattilaisilta sekä kokeneilta konsulteilta.

Ekologiisuus

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Muotoilun ja käsityön ammatillaiset hyödyntävät kestävän kehityksen trendiä ja tukevat kuluttajien siirtymistä ympäristötietoiseen kulutuskäyttäytymiseen.

Sekä tuottajat että kuluttajat arvostavat kotimaista lähituotantoa ja toiminnan eettisyyttä.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Tuottajat ja suunnittelijat kertovat asiakkaille tuotteiden ekologisuudesta.

tely tehdään yleisesti hyväksytyjen periaatteiden mukaan.

Alan toimijat etsivät ja toteuttavat työssään ekologisia, eettisiä sekä kestävän kehityksen ratkaisuja ja tekevät niitä tunnetuiksi. Ekologisuuden määrit-

Tuotteiden ekologisuus ja elinkaari otetaan näkyväksi osaksi tuotteen markkinointia.

Muotoilu ja käsityö elinkeinona

Kaiken liiketoiminnan perustana tulee olla kysyntään vastaava hyvä yritysidea. Tuotteen ja tuotannon kehitys on aikaa vievää ja kallista. Hyvä tuote ja tuotantokaan eivät kuitenkaan riitä, vaan tuote on myös saatava kuluttajille. Pk-yritykset näkevät muotoilun työalan usein ahtaasti, jolloin mahdollisuudet yrityskuvan, tuotantoprosessin ja koko tuoteiston kehittämiseen jäävät käyttämättä.

Yleinen palkkojen ja elinkustannusten kehitys on tehnyt käsityöllä elämisen haastavaksi. Käsityötuotteen valmistus vie usein liikaa aikaa. Tuotteesta tulee liian kallis tai halvaksi hinnoiteltuna tekijälleen kannattamaton. Hinnoittelukoulutus ei tarjoa suoraa ratkaisua ongelmaan, miten tehdä tuote, jonka valmistaminen ja myyminen on kannattavaa.

Käsityöläisyys on monelle elämäntapa. Tuotannon tehottomuus sekä epäsojivat tuotantotilat hidastavat työprosessia. Lisäksi monet käsityöläiset työskentelevät yrityksessään yksin. Resurssien rajallisuus on arkipäivää eikä suuria riskejä uskalleta ottaa. Pienellä yrityksellä markkinointi ja palvelujen myynti lohkaisevat ison osan resursseista. Käsityön suora- ja messumyynnin sekä jälleenmyynnin kokonaiskustannukset ja tehokkuus on syytä laskea tarkkaan. Hyville ja osaaville myyntiedustajille olisi kysyntää.

Turussa on useita muotoilu-, sisustus- ja käsiteollisuustuotteita myyviä liikkeitä, mutta alan liikkeiden keskittymä puuttuu. Suunnitteilla kuitenkin on muotoilu- ja käsityökeskushankkeita, kuten Sylvi Salosen Kotipiha -hanke.

Varsinais-Suomessa on myös monia yritystoimintaan apua tarjoavia neuvontaorganisaatioita, kuten Potkuri, HUMAK, TE-keskus sekä käsi- ja taideteollisuusyhdistysten kautta Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry:n yritysneuvojaverkosto ja käsityöyrittäjyyteen liittyvät verkkokoulutukset. Näiden lisäksi aikuis-koulutuskeskukset ja ammatilliset oppilaitokset tarjoavat erilaisia koulutuksia. Olemassa olevia organisaatioita tulee käyttää hyväksi uutta toimintaa kehitettäessä. Niiden kautta saataneen niin taloudellista kuin toiminnallista tehokkuutta kehitystyöhön.

Ei i nkei no

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Muotoilijat ja käsityöläiset menestyvät kotimaassa sekä ulkomailla ja saavat toimeentulonsa ammattityöstään. Tuotteiden laatu on kilpailukykyistä ja toimintatapa liiketaloudellisesti uskottavaa. Aktiivinen myyntityö nähdään elinkeinotoiminnan itsestään selvänä osana.

Alueen kaksikielisyyttä hyödynnetään alan pohjoismaisen viennin laajentamiseksi.

Tuotannon koko linjan parantaminen vaikuttaa laatuun ja myyntiin.

Muotoilu- ja käsityötuotteiden alihankkijoiden määrä nousee tuotannon volyymin kasvaessa.

Käsityöalalla toimivia kannustetaan ammattimaiseen toimintaan.

Alueen yritykset, yhteisöt ja julkiset toimijat ostavat erityisesti varsinaissuomalaisia tuotteita. Yrityslahjoina käytetään maakunnan omia tuotteita.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Toimijat parantavat kilpailukykyään kehittämällä tuotteitaan ja niiden tuotantotapoja.

Yrittäjäeläkelakia muutetaan luovan alan pk- ja mikroyrittäjien kannalta edulliseen suuntaan.

Yritystoiminnan tukiorganisaatiot sitoutuvat luovan toimialan kehittämiseen. Esimerkiksi alueelliset kehittämiskeskukset ja TE-keskukset perustavat osaavia asiantuntijarinkejä, jotka neuvovat ja konsultoivat käsi- ja taideteollisuusalan yrityksiä ongelmakohdissa jo ennen ongelmien syntymistä. Kyseiset organisaatiot käynnistävät myös luovan toimialan mentor-toiminnan, jonka kautta alan kokeneilta osaajilta tilataan uusien ammattilaisten ohjausta. Mentor-toiminta käsittää mm. alan toimintamallien tuntemusta, kansainvälistymistä, tuotteistusta, markkinointia, neuvontaa luovan alan yrityksen perustamisessa ja verkostojen tuntemusta.

Muotoilija- ja käsityöringit tarjoavat yhteisellä asiantuntemuksellaan yrityksille tehokkaasti muotoilukonsultointia niiden kilpailukykyyn parantamiseksi.

Yhteisöt ja yritykset ymmärtävät hyvän muotoilun merkityksen kilpailukyvyilleen ja tilaavat muotoilupalveluja.

Muotoilu- ja käsityöalan toimijat tekevät sekä taloudellista että muuta yhteistyötä yli alan sektorirajojen.

Arvonlisävero asetetaan alemmalle tasolle luovan alan mikroyrityksille. Arvonlisävero asetetaan koskemaan kaikkia alan toimijoita, myös harrastajia.

Käsityöläiset ilmoittavat hinnan arvonlisäverosuuden tuotetta myydessään.

Kilpailukyky

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Varsinaissuomalaisesta muotoilusta ja käsityöstä tulee kansallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyistä.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Alan toimijat tuntevat markkinat eivätkä kilpaile tuotteilla, joita on jo paljon tarjolla.

Tuotannon koko linja saadaan kuntoon ja toimintaa kehitetään markkinalähtöiseksi elinkeinotoiminnaksi. Toimijat auttavat toisiaan itseohjautuvasti, omin voimin ja yhteisesti. Ennalta sovitulla pelisäännöllä ja korvauksilla päästään kaikkia hyödyttävään yhteistyöhön.

Muotoilulla tehdään tuotteista myyviä. Uudistuminen ja ajan hermolla pysyminen näkyy tuotteiden laadussa.

Myynti ja hinnoittelu

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Tuotteiden tekijät ja myyjät saavat hyvillä myyntiväylillä ympärivuotisen toimeentulon.

Markkinointi ja myynti vahvistuvat laajan yhteistyön avulla.

Tuotteilla on oikea hintarakenne, jolloin tuotteille on määriteltävä myös tukkuhintaa.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Tuotteiden hinnoitteluun luodaan selkeät ohjeet, jotta myyntihinnat saadaan oikealle tasolle. Tekijät laskevat oman minuuttiansionsa ja vertaavat sitä muiden ammattien vastaavaan, jotta hintojen polkeminen loppuu. Hinnoittelussa tekijät ottavat huomioon sen, että eri tuotteilla saa erilaisen kateen, joka tasoittaa tulojen keskiarvoa. Näin paljon valmistusaikaa vievät tuotteet voi hinnoitella kilpailukykyisiksi.

Muotoilun ja käsityön ammattilaiset yhdistävät tuotteen tai palvelun myyntiin ja markkinointiin muita lisäarvoisia tuotteita tai palveluita. Tuotteet eivät välttämättä ole myynnissä ja markkinoinnissa pääasemassa, vaan yhteistyö yllättävien yhteistyökumppaneiden kanssa antaa tuotteille ja palveluille uusia ulottuvuuksia. Viisaasti ja kokonaisuuden kannalta hyvin yhdistetyt elementit tuovat julkisuutta, arvostusta alalla sekä vauhdittavat tekijöiden urakehitystä.

Käsityön ja muotoilun ammattilaiset menevät asiakkaiden luokse, esimerkiksi messuille.

Muotoilijat ja käsityöläiset ottavat asiakaskunnan tuotteiden suunnittelussa aiempaa vahvemmin huomioon myynnin lisäämiseksi.

Käsityöläiset päivittävät säännöllisesti tuotevalikoimaansa asiakkaiden kiinnostuksen ylläpitämiseksi.

Internetin kautta tapahtuvaa myyntiä lisätään ja sen mahdollisuuksia käytetään aiempaa laajemmin alan kehitystyön hyväksi.

Käsi- ja taideteollisuusalan uudet toimijat käyttävät kokeneiden osaajien asiantuntemusta apuna tuotekehitys- ja myyntityössä.

Käsityöläiset eivät anna tuotteita myyntitileihin, joissa koko riski jää tekijälle.

Myyntipaikat

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Käsityölle ja muotoilulle syntyy uusia fyysisiä ja sähköisiä kauppapaikkoja sekä myyntitapahtumia.

Hyviä uusia myynnin malleja otetaan käyttöön ja kehitetään. Niiden toteuttamiseksi luodaan aiemmista poikkeavia rakenteita ja etsitään uusia yhteistyökumppaneita. Olemassa olevia myyntitapoja kehitetään yhdessä toimijoiden kanssa.

Muotoilu- ja käsityöalan ammattilaiset löytävät oikeat myyntipaikat ja hin-

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Muotoilu- ja käsityöalan myyntitapahtumien järjestäjät luovat pelisäännöt, jotka tukevat käsityöelinkeinoa.

Alan ammattilaisten valikoivat omaa imagoa tukevat myyntipaikat ja välttävät niitä tapahtumia, joissa ammattilaiset ja harrastajat myyvät töitään rinnakkain.

Alan toimijat hakevat uusien myyntitapojen kehittämiseen hankerahaa esim. EU:n sosiaalirahastosta. Projekti kehittää uusia rakenteita ja tuottaa merkittäviä, erilaisia pilottiprojekteja. Hakemus perustuu selkeään suunnitelmaan ja määrätietoiseen toteutukseen.

Alalla hyödynnetään ja kehitetään jo olemassa olevia myyntipaikkoja. Näistä myyntipaikoista ja -tapahtumista kootaan tietopankki, jotta alalla toimivilla olisi tietoa erilaisista myyntimahdollisuuksista.

Perustetaan vetovoimainen, erottuva ja miellyttävä ostopaikka Turkuun.

Käsityö ja design nousevat vahvasti näkyville erilaisissa tapahtumissa, kuten Turun Keskiakaisilla Markkinoilla, Taiteiden yössä ja Vanhan Suurtorin joulumarkkinoilla. Tapahtumien rinnalla tai erikseen järjestetään selkeästi profiloitu käsityö- ja muotoilutapahtuma.

Varsinais-Suomen käsi- ja taideteollisuus ry ja Åbolands hantverk r.f. järjestävät yhdessä jurytetyt business to business -tapahtuman, jonka kohderyhminä ovat erityisesti yritykset ja sisäänostajat.

Kulttuurituotteille perustetaan monialainen yhteinen tila, jossa on esimerkiksi vuokrattavia myymälätiloja sekä neuvonta- ja korjauttamispalvelu. Tila mahdollistaa uusille alan ammattilaisille matkan kynnyksen saada tuotteitaan myyntiin. Myös harrastajat ja oppilaitokset tulevat osaksi tilan toimintaa. Opiskelijat saavat mm. harjoittelupaikkoja sekä työ- ja galleriatiloja.

Perustetaan säännöllisesti auki oleva pieni ja intiimi myyntipaikka tätä päivää edustavaan moderniin tilaan.

Käsityöläiset ja muotoilijat arvioivat tarkkaan, millaisessa myymälässä he haluavat tuotteitaan myytävän.

Järjestetään jurytetyt markkinat, joilla alan ammattilaiset voivat töillään näyttää osaamisensa.

Alueen tekijät pyrkivät mukaan Finnish Design Shopiin.

Tekijät perustavat yhdessä uudenlaisen ja toimivan verkkokauppakeskuksen, jolla on laaja linkitys eri internet-sivuille. Yhteiseltä sivustolta pääsee eri yritysten verkkokauppihin. Suuri toimija internetissä synnyttää luotettavuutta kaupalle.

Vi enti

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Varsinaissuomalaisella muotoilulla ja käsityöllä on vientiarvoa. Alueen muotoilusta ja käsityöstä tulee tunnettua ja ne ovat näkyvästi esillä kansainvälisissä näyttelyissä. Vientihankkeet saavat taloudellista tukea ja asiantuntija-apua vienninedistämisorganisaatioilta.

Kansainväliseen toimintaan tarvitaan rohkeutta, verkostoja ja innovatiivisuutta. Itseohjautuvasti ja toimijälähtöisesti syntyvät ryhmät perustavat vientirenkaita.

Laaja vienti mahdollistaa suunnitelmallisen tuotannon volyymin kasvun.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Itseohjautuvasti ja toimijälähtöisesti syntyvät ryhmät perustavat vientirenkaita, joilla on kokeneet mentorit. Vientirenkaat hakevat itse rahoituksen toiminnalleen. Suomen yrittäjillä on kansainvälinen kontaktiverkosto, joka voi auttaa yhteyksien luomisessa. Esimerkiksi TE-keskus ja yrityspalvelukeskus Potkuri auttavat vientirenkaita niiden toiminnassa ja mentorien rahoituksessa.

Alueen muotoilu ja käsityö ovat esillä kansainvälisissä näyttelyissä ja sen kautta alojen tunnettavuus paranee. Ryhmä etsii itse tai hankkii asiantuntijan etsimään ryhmän luonteelle sopivan ulkomaisen esittäytymispaikan. Tämän lisäksi

tarvitaan asiantuntijoita, jotka tietävät, miten asiat toimivat ja millainen näyttelypaikka tai tapahtuma on mihinkin tarkoitukseen sopiva. Ryhmä hankkii näyttelyä varten tarvitsemansa rahoituksen ja mentorin.

Suuret vientitilaukset synnyttävät toimivat alihankkijaverkostot.

Varsinaissuomalaiset käsityöläiset osallistuvat Tarton ja muiden Keski-Euroopan kaupunkien suurille käsityömarkkinoille.

Matkai l u

Muotoilu- ja käsityömatkailun kehittämiselle on Varsinais-Suomessa hyvä perusta. Museoiden laaja ja kansankulttuurinkokoelmia täydentävät 1900-luvun designin ja suunnittelun klassikot. Tämän lisäksi alueella on tarjolla runsaasti uusia muotoilu- ja käsityöalan yrityksiä, joiden tuotteet houkuttavat ostamaan.

Muotoilu- ja käsityökierroksia, joilla osallistujilla on myös aikaa tehdä ostoksia, tarvitaan. Turistiretkien lisäksi Turun ja sen ympäristöalueiden tarjoamia mielenkiintoisia muotoiluun ja käsityöhön liittyviä kohteita voitaisiin esitellä turisteille esimerkiksi internetissä.

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Muotoilu- ja käsityöalan ammattilaiset ja organisaatiot tekevät yhteistyötä matkailualan kanssa.

Maakuntaan järjestetään erilaisia käsityömatkoja, joilla matkailijat ostavat paikallisten käsityöläisten tuotteita.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hanke tuottaa Varsinais-Suomesta digitaalisen ja painetun muotoilu- ja käsityökartan. Painettua karttaa jaetaan myymälöissä, hotelleissa, baareissa, matkailupisteissä ja kirjastoissa.

Käsi- ja taideteollisuusalan mainoksia levitetään turisti-informaatiopisteisiin.

Toimijat tekevät tuotteistaan myyntikatalogeja, jotka tulevat esille esimerkiksi satamiin ja lentokentille. Katalogin avulla asiakkaat voivat tutustua paikallisiin tuotteisiin ja halutessaan myös tilata niitä.

Hanke järjestää yhteistyössä Turku Touringin kanssa käsityömatkoja käsityöläisten luo. Näiden matkojen osallistujat ostavat paikallisten käsityöläisten tuotteita.

Alueen oppaille järjestetään muotoilu- ja käsityöalaa koskevaa koulutusta.

Hanke työstää yhdessä Turku Touringin kanssa avoimet työpajat kokonaisuutta. Toukokuussa ja marraskuussa osa työpajoista on auki oman alan ammattilaisten ja asiakkaiden tutustuttavaksi.

Näkymi nen

Yleisön kiinnostus muotoilua ja käsityötä kohtaan herää näyttelyiden, tapahtumien ja alojen muun säännöllisen esille tuonnin avulla. Asiakkaiden kiinnostus voidaan herättää myös toimivalla brändäyksellä, jonka lähtökohtana on hyvä ja laadukas tuote. Lisäksi näkyminen edellyttää määrätietoista markkinointia ja mediassa esillä oloa. Luovan työprosessin esittely antaa tuotteille uutta syvyyttä ja luo tuotteen ja asiakkaan välille henkilökohtaisen suhteen. On myös tärkeää, että tekijät ja yritykset löytyvät internetistä helposti ja kattavasti.

Varsinaissuomalaisten pienten muotoilu- ja käsityöyritysten viennissä ja kansainvälisessä näkyvyydessä on paljon tehtävää, mutta onneksi perustana on suomalaisen käsityön ja muotoilun hyvä maine.

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Muotoilu ja käsityö ovat säännöllisesti esillä Varsinais-Suomessa erilaisissa tapahtumissa ja näyttelyissä.

Käsi- ja taideteollisuuden ammattilaisten näkyvyys lehdistössä ja muissa medioissa kasvaa.

Varsinaissuomalainen muotoilu ja käsityö nousevat monien tietoisuuteen näkyvällä mainoskampanjalla ja muulla laadukkaalla mediatyöllä.

Turusta tulee tunnettu ja tunnustettu design- ja käsityökaupunki, mikä vahvistaa alan toimijoiden toimeentuloa. Eri medioissa jo saavutettua huomiota hyödynnetään alalla tehokkaasti myynnin lisäämiseksi ja alaa koskevan tiedon levittämiseksi. Muotoilu- ja käsityöalan osaajat esittäytyvät eri tapahtumissa aktiivisesti ja tekevät kiinteää yhteistyötä niiden kanssa.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Jo olemassa olevat tapahtumat, esimerkiksi Turku Design Week, Taalintehtaan Jazzkatu, Turun Keskiaikaiset Markkinat, Kulttuurijoki Ystävyyskaupunkifestivaali, Vanhan Suurtorin joulumarkkinat ja Turun Kädentaitomessut kehittyvät ja saavat toimijakentän laajan tuen.

Asiakasnäkökulmasta suunniteltu taideteollisuuden tapahtuma perustetaan nostamaan alan arvostusta ja näkyvyyttä.

Åbolands hantverk ylläpitää alan näyttelytoimintaa Turussa Galleri Campuksessa.

Varsinaissuomalaisesta käsityö- ja muotoilualan osaamisesta levitetään tietoa laadukkaalla mediatyöllä. Varsinaissuomalainen käsityö ja muotoilu valloittavat muun Suomen ja maailman. Muotoilu ja käsityö esittäytyvät Senaatintorilla, Suomenlinnassa tai muissa keskeisissä paikoissa.

Muotoilun ja käsityön ammattilaiset käynnistävät valtakunnallisen, koko alan profiilia ja tunnettavuutta kohottavan mainoskampanjan. Kokonaisuutta täydentää toimijoiden oma aktiivisuus lehdistön ja muiden tiedotusvälineiden suuntaan. Toimijoita tiedotetaan keinoista lähestyä eri medioita. Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hanke on koonnut osallistujilleen eri tiedotusvälineiden yhteystietolistan.

Käsityöläiset antavat omat kasvonsa alueelliseen mainoskampanjaan, jossa rinnastetaan halpaa työvoimaa kotimaiseen osaamiseen. Osta oman alueesi paikalliselta tekijältä -teemalla toteutettu mainoskampanja lisää alan arvostusta.

Alueellisten ilmaisjakelulehtien liitteenä ja sähköisenä julkaistaan Varsinais-Suomen muotoilu- ja käsityöalan ammattilaisten esittelyt ja toimijalista.

Paikallisteleviatio tekee dokumenttisarjan käsityöläisistä ja muotoilijoista sekä heidän työstään.

Helsinki Design Week -tapahtumaan neuvotellaan omannäköisellä tavallaan erottuva Turku-osio.

Toimijat tekevät tai teettävät itselleen toimivat ja selkeät kotisivut. Taito.fi -sivustoa kehitetään ja tehdään tunnetummaksi.

Muotoilu- ja käsityöalan toimijat perustavat oman painetun tai sähköisen lehden.

Julkaistaan muotoilu- ja käsityöalan tapahtumakalenteri käyttäen näyttämö- ja esitystaiteen tapahtumakalenteri Illan ohjelmaa esimerkkinä.

Alueella toimivat valtakunnalliseen järjestöön kuuluvat käsi- ja taideteollisuusyhdistykset nostetaan alueen käsityö- ja muotoilualan johtaviksi toimijoiksi.

Verkostoituminen ja yhteistyö

Kansainvälinen ja paikallinen yhteistyö on voimavara, jonka avulla muotoilu- ja käsityöalaa voidaan kehittää. Alan toimijoiden väliset verkostot toimivat tiedonvälityskanavina ja tukiverkkoina. Kiireistä huolimatta ammattitaitoa lisäävää, työskentelyä helpottavaa ja tuotteiden laatutasoa nostavaa yhteistyötä ei tulisi sivuuttaa.

Verkosto voi toimia myös siltana tekijöiden ja koulutusalan välillä siten, että tekijät kuulevat koulutuksen kautta alan tuoreimmat uutiset ja koulutuslaitokset saavat paremman käsityksen siitä, mitä käytännön työssä tarvitaan.

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Verkostoituminen ja yhteistyö vahvistavat toimialaa.

Muotoilu- ja käsityöalan toimijoilla on koko maakunnan alueen kattavia ja toimivia kohtauspaikkoja sekä vetovoimaisia verkostoja. Alan toimijoiden säännölliset tapaamiset synnyttävät uusia yhdessä tekemisen malleja. Paikallisen yhteistyön lisäksi kasvatetaan yhteistyötä valtakunnallisella tasolla.

Muotoilun ja käsityön ammattilaisille perustetaan yhteinen vapaasti toimiva fyysinen tai virtuaalinen tila, joka luo kohtauspaikkoja ja synnyttää erilaisia toimintamalleja. Erilaiset kulttuurituotteet saatetaan samaan tilaan, mikä mahdollistaa alan ammattilaisten kohtaamiset.

Muotoilijoiden, käsityöläisten ja muiden alojen toimijoiden yhteistyöstä syntyy laaja ja toimiva klusteri. Monialaisuus hyödyttää sen kaikkia osapuolia. Yhteistyön lisääminen tekee asiantuntijapalveluiden hyödyntämisestä vaivattomampaa ja lisää alan ammattilaisten tietämystä eri rahoituslähteistä. Lisäksi alalle syntyy luontevia tiedonkulun väyliä.

Itseohjautuvasti syntyvät ryhmät ja tekijät löytävät itselleen sopivat yhteistyökumppanit ja yhteistyön muodot.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Yhteistyön mahdollistamiseksi kootaan kattava käsi- ja taideteollisuusalan toimijoiden yhteistietorekisteri. Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hanke on koonnut rekisteriin heinäkuun 2008 loppuun mennessä yli 130 toimijaa.

Alan tekijät tulevat mukaan Arnetiin tai vastaavaan verkkoympäristöön, jonne luodaan muotoilun ja käsityön ”keltaiset sivut”. Sivuilta alan toimijat voivat lainata, vuokrata ja vaihtaa osaamista, laitteita sekä tiloja.

Luovien alojen toimijoiden, muotoilijoiden ja käsityöläisten säännölliset tapaamiset synnyttävät verkostoja ja yhteistyörakenteita. Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hanke käynnistää alan toimijoiden säännölliset tapaamiset kaikissa seutukunnissa. Tapaamisissa toimijat käsittelevät käytännön asioita, kuten tapahtumakalentereita ja lisäksi käsitellään luovaan työhön, sen sisältöön, taide- ja taiteilijapolitiikkaan sekä yritystoimintaan liittyviä asioita. Alojen omat ja laajapohjaiset tapaamiset antavat mahdollisuuden itseohjautuvien ryhmien syntymiselle. Tapaamiset ovat osittain vapaamuotoisia, osittain ohjelmallisia.

Tiedonkulkuun luodaan uusi kanava, joka tuo tietoa ja yhteyksiä yksin omissa pajoissaan työskenteleville tekijöille. Kanavaa hoitaa yhdistys tai muu asiantunteva taho.

Itseohjautuvasti syntyvät yhteisölliset työhuoneet antavat tekijöille mahdollisuuden toimia halutesaan yhdessä.

Muotoilu- ja käsityöala verkostoituvat muiden taiteenalojen, tutkimuksen ja elinkeinoelämän asiantuntijoiden kanssa. Vuorovaikutus heijastuu tuotteiden ja palvelujen laatuun ja tuotantoedellytyksiin.

Käsityökeskukset ja koulut lisäävät yhteistyötä.

Varsinais-Suomen alueen yhdistystoimintaa vahvistetaan esimerkiksi lisäämällä resursseja. Alan toimijat osallistuvat yhdistysten kehittämiseen liittymällä jäseneksi ja osallistumalla päätöksentekoon. Yhdistykset ottavat harjoittelijoita sekä työllistävät vastavalmistuneita mahdollisuuksiensa mukaan.

Tuottajat lisäävät yhteistyöllä tuotantovolyymiaan, mikä helpottaa alihankkijoiden työtä.

Taidetoimikunta toimittaa hankkeen osanottajien yhteystiedot muille osallisille verkottumisen helpottamiseksi.

Koulutus

Koulutuksen ansiosta Varsinais-Suomen alueella riittää nuoria ja innokkaita tekijöitä. Nuoret ovat kasvaneet yhdessä tekemisen ilmapiiriin, joka antaa heille valmiudet tulla mukaan alan kehittämistyöhön. Tätä kehittämistyötä tukevat Turun yliopisto ja Åbo Akademi käsityöhön ja muotoiluun liittyvillä tutkimuksilla ja opinnäytetöillä. Varsinais-Suomen vahvuutena on monipuolinen koulutustarjonta, joka mahdollistaa eri alojen keskinäisen verkottumisen ja erilaisen osaamisen hyödyntämisen. Nuorilla on myös aiempaa enemmän yrittäjämäistä otetta ja hyvät valmiudet verkottua.

Alan koulutuksessa riittää kuitenkin myös haasteita. Esimerkiksi ammattikorkeakoulujen oppisisällöt painottuvat nykyisin suunnitteluun ja teoriaopintoihin. Aloittelevilla alan opiskelijoilla on huomattavasti heikommat käsityön valmiudet kuin esimerkiksi viisitoista vuotta sitten. Tekemisen taidosta on jälleen tullut uhattu. Mistä vuosien kuluttua löytää todellisia tekijöitä, kun opiskelijoita kiinnostaa usein vain suunnittelu?

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Muotoilu- ja käsityöalan houkuttavuutta kasvatetaan ja alalle saadaan paljon uusia huippuosaajia. Koulutus ja työelämä kohtaavat monella tasolla ja opintoja tehostetaan vastaamaan työelämän tarpeita.

Alan koulutuksessa tehostetaan yrittäjävalmiuksien antamista.

Täydennyskoulutus mahdollistaa alan ammattilaisten jatkuvan oppimisen ja kehittymisen. Alan ammattilaiset löytävät jatkokoulutusmahdollisuudet aiempaa paremmin.

Vastavalmistuneet saavat opintojen päättyessä riittävästi tukea työelämään siirtymiseen.

Muotoilu- ja käsityöalan koulutuksen aloituspaikkojen tämänhetkinen määrä säilytetään ja tutkimus lisääntyy. Koulutusta ja tutkimusta kehitetään yhdessä alan eri toimijoiden kanssa.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Muotoilu- ja käsityöalan koulutusta kehitetään nykypäivän tarpeita vastaavaksi.

Oppilaitokset tekevät yhteistyötä kaupallisen sektorin kanssa. Käsityö- ja muotoilualan yrittäjät ryhtyvät yhteistyöhön koulujen ja oppilaitosten kanssa.

Yrittäjyys- ja markkinointiosaaminen sekä yhteistyötaidot korostuvat koulutuksessa. Oppilaitokset ja niissä toimivat opettajat verkostoituvat laajasti. Tiimiakatemia-malli tuodaan muotoilu- ja käsityöalan koulutukseen.

Koulutuksessa painotetaan nykyistä enemmän esiintymis- ja viestintätaitoja, sillä monet alalta valmistuneet tekevät opetustyötä tai toimivat yrittäjinä.

Opiskelijat hyödyntävät toistensa osaamista verkottumalla jo opintojensa aikana. Tässä mallissa esimerkiksi yksi opiskelija voi suunnitella tuotteen, toinen valmistaa ja kolmas markkinoida sen.

Opiskelijat perustavat jo ennen valmistumistaan osuuskuntia.

Kaupallinen toiminta ja kulttuuriala yhdistyvät. Alan oppilaitoksista valmistuneet opiskelijat si-joittuvat mm. myyntiin, sisustusosalalle ja mainos-toimistoihin, sillä ne tarvitsevat tuotetietoutta ja esteettisiä taitoja.

Opiskelijat toimivat ammattilaisten projekteissa harjoittelijoina, jotta alan ammattilaisten kilpailu-asemaa eivät väärinä liian huokeasti hinnoitellut oppilastyöprojektit.

Voi mauttava käsi työ ja harrastus

Monelle käsityö on harrastus - tapa rentoutua ja toteuttaa itseään. Se on vastapaino kiireiselle työelä-mälle. Varsinaissuomalaisessa käsityössä yhdistyvät vanhat perinteet ja työtavat uusiin materiaaleihin ja oivalluksiin. Maakunnassa on tarjolla paljon käsityöhön liittyvää voimauttavaa harrastustoimintaa eri ikä- ja erityisryhmille.

Varsinais-Suomessa on perinteitä ja osaamista käsityöharrastuksen ohjauksessa ja neuvonnassa. Käsi- ja taideteollisuusyhdistykset ovat monella paikkakunnalla käsityön taiteen perusopetuksen toteuttajia. Lisäksi yhdistysten avoin käsityökeskustoiminta tarjoaa monipuolisesti mahdollisuuksia käsityön harras-tamiseen. Yhdistykset räätälöivät myös lyhytkursseja vastaamaan erityisryhmien tarpeita.

Harrastustoiminta

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Käsityö kuuluu kaikille. Käsityöharrastukset ovat kaikkien saatavilla. Käsityön harrastaminen on helppoa ja harrastusmahdollisuudet ovat helposti tavoitettavissa.

Käsityöharrastuksen vaikutusta ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin tutkitaan nykyistä enemmän.

Käsityöstä tulee tärkeää ja voimauttavaa toimintaa, joka lisää työssä jaksamista ja helpottaa stressistä toipumista arjessa.

Kulutusyhteiskunnassa eri-ikäiset yksilöt oppivat harrastuksen kautta arvostamaan muotoilua ja käsityötä. Käsityöperinne siirtyy harrastuksena sukupolvelta toiselle.

Harrastustoiminnan kautta muotoilun ja käsityön ammatit tulevat yleisölle tutuiksi.

Persoonallisten, tekijänsä näköisten esineiden kautta harrastajat voivat rakentaa omaa identiteettiään.

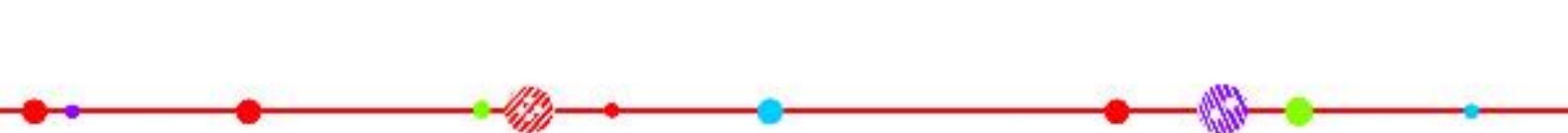
Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Työelämässä olevat henkilöt voivat käsityön avulla rentoutua ja tehdä konkreettisia asioita vastapainona tietokoneen ääressä työskentelylle. Harrastajille työtapojen hitaus on vahvuus.

Alalla tehostetaan yhteistyötä tutkimuksen kans-

sa, jotta voitaisiin osoittaa, kuinka käsityöharrastus vaikuttaa ihmisen terveyteen.

Nykyiset toimijat lisäävät käsityöpajoja, joissa toimiminen edistää työssä jaksamista ja toipumista stressistä. Käsityöpajatoiminnan järjestämiseen

ja kehittämiseen saadaan lisää taloudellisia resursseja. Työnantajat ja esim. potilasjärjestöt käyttävät käsityöpajoja osana TYHY-toimintaa sekä kuntoutustyötä.

Käsityön asemaa muiden harrastusten joukossa vahvistetaan mm. liikkuvilla ompeluseuroilla, itseoppineiden neulekerhoilla ja käsityökutsuilla. Käsityöbussi kiertää lähiseutua kirjastoauton tavoin ja vastaa liikkuvaa ompeluseuraa.

Perustetaan fyysisiä ja sähköisiä ”lankabaareja” ja muita tapaamisryhmiä, jotka ovat itsenäisesti käsityötaitoja opetelleiden kohtaamispaikkoja.

Ryhdytään pitämään käsityökutsuja kotona. Näin ompeluseuraperinne saa uusia muotoja.

Käsi työkasvatus

Verstaissa syntyneet tavoitteet

Käsityön opetuksen tuntimäärää peruskoulussa lisätään. Oppilaat oppivat käsittelemään koulussa niin kovia kuin pehmeitäkin materiaaleja.

Itse tehdyn lumoava voima avautuu jo lapsena. Omalla tekemisellä voi rakentaa identiteettiään ja persoonallista ilmaisuaan. Mahdollisimman monet lapset saavat käsityöstä läpi elämän jatkuvan harrastuksen.

Käsityön arvostus lasten ja nuorten parissa kasvaa opetuksen avulla.

Verstaiden toimenpide-ehdotukset

Ala- ja yläluokkien käsityöopetusta kehitetään kouluissa siten, että käsityöstä tulee rikastuttava ja kehittävä osa oppilaiden elämää.

Lukioissa tarjotaan enemmän käsityön valinnaiskursseja. Esimerkiksi Salossa lukiolaiset voivat jo valita ammattikorkeakoulusta käsityökursseja.

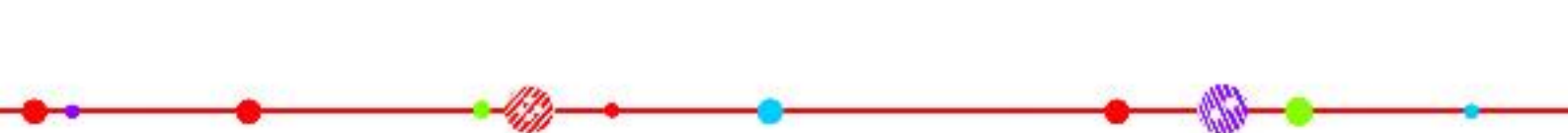
Käsityöyrittäjät tekevät yhteistyötä koulujen kanssa.

Työelämäharjoittelu luo yhteyksiä nuorten ja käsityöläisten välille. Harjoittelupaikoista on pulaa, joten käsityöläisten kannattaa ottaa yhteyttä kouluihin ja tarjota harjoittelupaikkaa.

Kouluihin otetaan kummitaiteilijoiksi käsityöläisiä ja muotoilijoita.

Taiteen perusopetuksen käsityökoulutoimintaa kehitetään. Taiteen perusopetukseen suunnattuja resursseja kohdennetaan riittävästi käsityön opetukseen.

Kouluihin perustetaan käsityön iltapäiväkerhoja myös isommille. Koulujen käsityön iltapäiväkerhoille sekä käsi- ja taideteollisuusyhdistysten käsityökouluille annetaan lisää resursseja kehittää toimintaansa ja työllistää alan ammattilaisia. Koulut ja vanhempainyhdistykset palkkaavat käsityön ja muotoilun ammattilaisia kerhojen ja muiden harrastusryhmien vetäjiksi. Alan ammattilaiset saavat työtä iltapäiväkerhojen ohjaajina.

Hankkeen toteuttamat toimenpiteet

Hanketyön tulevaisuusverstaat tuottivat kaikkiaan yli kaksisataa ideaa. Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hanke valitsi verstaissa esille tulleista teema- ja toimenpidekokonaisuuksista toteutettavakseen seuraavat:

Tulevaisuusverstaiden materiaali

Hankepartnerit kirjoittavat yhdessä verstaiden tavoitteet sekä toimenpide-ehdotukset luettavaan ja helpokäyttöiseen sähköiseen muotoon.

Verkottuminen

1. Hanke kokoaa helppokäyttöisen yhteystietopankin alan toimijoista verkostoitumisen, tiedotuksen ja myynnin välineeksi. Heinäkuun 2008 lopulla siinä oli mukana 131 toimijaa. Tietopankki antaa pohjan itseohjautuvalle verkottumiselle. Sopivan yhteistyökumppanin löytäminen mahdollistaa mm. useamman suunnittelijan ja tekijän tuoteperheet, yhteiset asiantuntijapalveluiden tilaukset, vertaisarvioinnin, vientirenkaat ja mentori-toiminnan.
2. Hankkeen ajankohtaisista teemoista keskusteltiin 9.6.2008 Turussa uuden pääkirjaston auditoriossa Muotoverkko-illassa. Hanke järjestää lisäksi vapaita verkottumistapaamisia kaikissa Varsinais-Suomen seutukunnissa. Ensimmäinen tapaaminen oli Turussa 17.6.2008.
3. Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hanke järjestää yhteistyössä Kulttuuriyrittäjyyskeskuksen kanssa tuotearviointiin keskittyvän verkottumistilaisuuden 28.10.2008.

Matkailu ja näkyminen

1. Hanke tuottaa muotoilun ja käsityön tuotteiden, palveluiden ja harrastusmahdollisuuksien löytymiseksi matkailukartan ja digitaalisen kartan. Matkailijoille tarkoitettu kartta painetaan. Lisäksi toteutetaan digitaalinen kartta yhteistyössä Lounaispaikka -karttapalvelun kanssa. Muotoilu- ja käsityökartta palvelee sekä alueen muotoilun ja käsityön ammattilaisia, asukkaita että matkailijoita.
2. Turussa ja muualla Varsinais-Suomessa järjestetään opastettuja muotoilu- ja käsityökierroksia. Näillä kierroksilla käydään oppaan johdolla tekemässä ostoksia alan liikkeissä ja löytämässä muotoilun ja käsityön ehkä aiemmin tuntemattomiakin aarteita. Ensimmäiset opastetut kierrokset järjestettiin Aura Street Market -tapahtuman yhteydessä 13. ja 14.9.2008. Näiden kierrosten pohjalta kehitetään turkulaisille oppaille käsityö- ja muotoiluiltoja, sillä käsityön ja muotoilun näkyminen aiempaa paremmin erityis- ja yleisopastuksissa vaatii oppaiden perehdyttämistä alaan.
3. Hanke käynnistää maakunnassa syksyisin ja keväisin järjestettävät avoimet työpajat, joissa yleisö ja kollegat pääsevät tutustumaan muotoilu- ja käsityöalan ammattilaisten työhön. Kierrokset ja avoimet työpajat toteutetaan yhdessä Turku Touringin kanssa.
4. Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hankkeen toimesta on koottu hankkeen osallistujille lista eri tiedotusvälineistä, joissa tekijät voivat saada työnsä näkyvyyttä.

Uudet myyntipaikat ja -tavat

Hanke selvittää ja mahdollisesti käynnistää muotoilu- ja käsityöalan toimijoiden kanssa uusia fyysisiä ja sähköisiä kauppapaikkoja sekä myyntitapahtumia. Se etsii myyntityölle hyviä malleja ja kehittää jo olemassa olevia toimintoja. Hankkeen aikana on selvitetty mahdollisuutta järjestää messutapahtuma, joka täydentäisi tämänhetkistä messutarjontaa. Turun messukeskuksen kanssa on keskusteltu tapahtuman järjestämisestä messukeskuksen messujen yhteydessä. Lisäksi on kartoitettu erilaisia tilavaihtoehtoja itsenäisen tapahtuman järjestämiseksi.

Tapahtumat ja näyttelyt

Hanke selvittää mahdollisuuksia käynnistää muotoilun ja käsityön säännöllistä esittelyä, kuten näyttelyitä ja tapahtumia. Se etsii museota, joka on kiinnostunut monivuotisesta näyttelysarjasta. Tapahtuma- ja näyttelytoiminta perustuu yhteistyöhön museoiden, kirjastojen, yhdistysten, oppilaitosten, muiden alan toimijoiden ja eri tapahtumien kanssa.

Hanketyöryhmä

Muotoilun ja käsityön tavoitteet ja toimenpiteet on koottu kolmen toimijälähtöisen tulevaisuusverstaan pohjalta. Verstaissa oli mukana kaikkiaan 50 alan toimijaa: Anne Aalto, Ulla Aaltonen, Satu Aarnio, Dani Aavinen, Arja Alkki, Sirpa Arponen, Paula Hakkarainen, Aino-Maija Halme, Jaana Hautakorpi, Anna Hormio, Päivi Hämäläinen, Päivi Ihamäki, Milla Järvipetäjä, Annamari Karjalainen, Jari Kauhaniemi, Minna Keitilä, Rebekka Ketola, Elina Kinnunen, Pia Kivinen, Minna Komulainen, Johanna Kuivanen, Tiina Källi, Mirka Laine-Pietilä, Eeva Levänen, Merja Lind, Sanna Lindholm, Henna Lindroth, Merja Markkula, Maria Merikanto, Maarit Mikkonen, Jaana Mäki-Tuominen, Pirre Naukkarinen, Harriet Nikus, Marja-Liisa Nuora, Anne Paloheimo, Tarja Rajala, Eliisa Riiikonen, Eija Räsänen, Jaana Saha, Leena Salonen, Sari Saloranta, Sirpa Sipilä, Olga Sjöroos, Britt-Marie Smeds, Sanna Suomi, Tuula Wilén ja Laura Wiren.

Muotoilun ja käsityön tarpeista toimenpiteisiin -hankkeen ohjausryhmään kuuluvat Anna-Maija Aarras, Hannele Köngäs, Tiina Källi, Maria Merikanto (hankkeen asiantuntija), Anne Paloheimo (hankkeen asiantuntija), Eija Räsänen (sihteeri), Eliisa Riiikonen (hankkeen asiantuntija) ja Mervi Vuolas (puheenjohtaja). Hankkeen ohjausryhmä valvoo ja ohjaa projektia, tarkistaa projektisuunnitelman, käsittelee projektityöntekijöiden valinnan ja hyväksyy maksatushakemukset.

Hankkeen toteuttivat Varsinais-Suomen taidetoimikunta: Maria Merikanto, Varsinais-Suomen käsi- ja taideteollisuus ry: Anne Paloheimo, Åbolands Hantverk r.f.: Eliisa Riiikonen ja sekä seuraavat korkeakouluharjoittelijat: Jenni Akkola, Turun yliopisto, Kalle Toikka, Turun kauppakorkeakoulu ja Olga Sjöroos, Turun ammattikorkeakoulu.